

MONARCHIA AUSTRIACA.

Telegramu. Bucuresti 17 Ian. 1865. „Eri in 16 Ian. a votatu camer'a in unanimitate respunsulu la cuventulu de tronu, care sanctionésa intr'unu modu eclatantu actele din 2 Maiu si pe cele complinite de Principele suptu decursulu acestei epoce.“

Dela Asociatiunea romana din Bucovin'a.

Prea onorate Domnule! Conformu §. 30 din statutele societatii pentru literatur'a si cultur'a romana din Bucovin'a comitetulu are onóre de a Te invita, prea stimata Domnule, la adunarea generala a acestei societati, care se va tiené luni intr'a 11/23 Ianuaru 1865, precisu la 11 óre nainte de amiadiadi in sala magistratului din Cernauti, poftindu-Te cu deosebire, de a veni la adunarea acést'a constituitoare a societatii numite: La ordinea dilei adunarii generale va fi:

1) Darea de sama a comitetului asupra lucrari-
loru sale din timpul adunarii generale din urma 14/26
Maiu 1863 pana la finea lui Dec. 1864.

2) Incuviintiarea bugetului societatii pe an. 1865.

3) Hotarirea indreptarielor (mesurelor) pentru
inaintarea si sporirea scopului societatii*) si pentru
administratiunea averii ei. (§. 32, 2.)

4) Denumirea membrilor onorari si corespondinti
ai societatii in urma propunerii vre unui madulariu alu
ei (§§. 10 si 11).

5) alte propuneri séu prelegeri sciintifice si lite-
rarie din partea vre unui madulariu alu societatii, si

6) Alegerea presiedintelui, vice-presiedintelui, se-
cretariului si a celoru lalti doispredece madulari ai
comitetului. (§. 16.)

Cernauti 12/24 Dec. 1864. Din partea comitetului.

Vice-presiedintele **Georgiu Hurmuzachi.**

Amyrosiu Dimitrovitia, secretariu.

Unu resunetu la anulu nou de in una mar- gine a campiei.

Unu anu din viati'a nóstra ér' s'a mai inmormentatu
in fundulu eternitatii, elu dara numai e proprietatea
nóstra, ci a istoriei, carea inregistréza cu diligentia
tóte evenimentele de insemnate.

Publicistii de profesiune in atari momente seriose
descriu situatiunea lumii, cestiunile resolvite ori nere-
solvite ale Europei, pana la afacerile interne ale tieriei
de carea se tienu; noi inse cesti-alalti, cari privimu
numai de in departare la pulpitele ustenitiose si cu
grea responsabilitate ale redactiuniloru, suntemu de-
plinu multumiti, déca in vre una óra libera potemu
meditá asupr'a situatiunii nóstre politico-natiunali, be-
sericesci, si déca potemu infrange vérg'a asupr'a ace-
loru opiniuni, ce ni se paru a nu fi in consunantia cu
principiale, de in cari au plecatu strabunii nostri intru

*) §. 2. Scopulu societatii este:

1) Latirea culturii natiunali, intarirea, sprijinirea si des-
voltarea ei in tóte ramurile sciinciale prin elaborarea si eda-
rea de opuri si de trataturi sciintiale, prin premii si stipendii
pentru diferitele specialitati de sciintia, arta si alte asemene;

2) unu midiu locu de inlesnirea studiiloru si unu centru
de adunare pentru acei barbati, cari vreu se urmareasca ne'n-
trerupta desvoltatiunea literaturii romane.

eluptarea libertatiloru natiunali; dar' se nu cugete ci-
neva, ca dupa atare introductiune asi vré se scriu a-
potheose in onórea anului vechiu, ferésca Ddieu, ca-ce
elu mai in neci unu respectu nu ne a multumitu in
acea mesura, cá chiaru unu prosaistu se-si incórde po-
terile spre atari laude, aceea ce vreu a recapitulá, sunt
parte fapte complinite, cá eflusulu celu mai logicu alu
incordatiuniloru nóstre seculari, parte pie dorintie, ale
caroru intrupare totu natulu romanu o asteptá dela
anulu, ce a si plecatu a ne salutá. Se resumamu dara
mai antaniu faptele complinite, si numai dupa aceea
se trecemu la acestea de in urma: Natiunalitatea ne
e recunoscuta pre in lege, si in poterea acestei-a ve-
demu cu bucuria unu numeru frumusielu de conatiu-
nali asiediatu in tóte categoriile oficialoru publice, pana
si in celea mai cardinali, ecalitatea limbiloru patriei
formulata in lege de si' durere, inca nesanctiunata, ro-
manii representati pre in barbati sei de incredere nu
numai in diet'a tieriei, ci si in senatulu imperiale, epis-
copatele romane in patria de ambele confesiuni redi-
cate la demnitatea de metropolia, dóua gimnasia com-
plete, si alte dóua pre calea infientiarii, una reuniune
de femei in Brasiovu, carea ar' poté sierbi spre onóre
si natiuniloru mai favorite de impregiurari, de cum au
fostu romanii transilvani, Asociatiunea transilvana pen-
tru cultur'a si literatur'a poporului romanu, carea in
scurtu tempu pre in sectiunile in cari se forméza, —
va dá directiunea atatu de necesaria, va in curagiá
diligenti'a, si va incurge cu bratiu tare a inlaturá tóte
pedecele, ce se stanginescu in calea culturii natiunali;
ci pre cum edificiale apromitu durabilitate, déca sunt
asiediate pre fundamente solide, astufeliu si noi garanti'a
venitoriului o aflamu numai in scólele populari. Ro-
manii de preste Carpati in acestu respectu in alatu-
rare cu noi au facutu pasi gigantici, er' noi de si nu
chiaru stagnamu, dara adese ori facemu calea racului,
nu numai, pentru ca la noi institutiunea popularia e
concrediuta preutiloru fora proventele recerute la su-
stienerea s'a si a familiei, ci si pentru ca densii ame-
suratu chiamarii loru au numai poterea cuventului,
care in lupt'a s'a cu obscurantismulu si prejudeciale
seculari da si de anemi impetrite, unde nu produce
mai multu efectu cá mazerea aruncata pre pariate, a-
poi cu tóte, ca dnii oficiali politici au ordinatiuni ri-
goróse a intende ajutoriu preutimii, acést'a séu nu se
implenesce de locu, séu se restringe la emiterea unoru
ordinatiuni catra antistiele comunali, de ale caroru ese-
cutare nu mai pasa nemenui. — Deci noi paici intor-
cundu asertiunea corespondentelului de pre Muresiu in
„Concordia,“ prim'a dorintia amu formula-o cam asiá:
I. Acela'si zelu — se se desvólte — intru esecu-
tarea ordinatiuniloru mai inalte privitorie la in-
structiunea popularia, care se desvólta si la
scóterea recrutiloru si a darii; II. infientiarea pentru
natiunile transilvane celu pucinu de cate patru scóle
de industria, comerci, si agronomia, III. séu prefacerea
academiei din Sabiniu in academia paritetica séu aju-
toriu dela statu (apasu acestu cuventu) pentru
redicarea unei **academie curatu ro-
mane**, de óra ce deputatii nostri in diet'a tieriei ne
descoperira, ca tier'a ar' fi ingreunata cu una detoria

cá de 80 milióne, numai pentru ca barbatii acela, cari au colucratu si influentiatu esirea patentei, nu au vilitu a face destinctiune intre prestatiuni, pentru cari singure se cuvenea desdaunare domniloru pamentesci, si intre pamentulu colonicale, proprietatea statului. IV. Imbunatatirea sórtii profesionale dela gimnasiulu din Blasiu, cá se nu mai fia siliti séu a emigrá in Romani'a, pe candu s'au deprinsu in ramulu loru, séu a se cere la parochia, unde nóuele ocupatiuni pre lunga totu zelulu adese ori i-distrage dela studiale sale de predilectiune. V. Unu **sinodu** la care se se conchiame si mirenii destinsi pre in pusetiune si scientia, pentru a scóte beseric'a gr. catolica din anomaliele, in cari a caditu dela incetarea acestoru institutiuni salutare. VI. reintórcerea acelu 17,000 f., cari in decursu de 10 ani s'au erogatu de in cas'a clerului, cá adjutu la salariale profesionale gimnasiali; VII. dotarea preutiloru romani, si **consolidarea concordiilor** intre celea dóue confesiuni romane.

Cu aceste dorintie intramu preste pragulu anului nou, si déca elu va fi atatu de bunu si curagiosu, cá se se apuce de resolvirea loru cu barbatii'a receruta la tóte cestiunile mari; prosaistii ne vomu usitá de tóte figurele retorice in enararea meritulu lui, er' poetii i-voru face apotheose neperitórie si mai pre susu de tóta invidi'a, si asiá-si va poté bate jocu de od'a lui Horatiu, in carea se dice:

Vixere fortes ante Agamemnona
Multi; sed omnes illacrimabiles
Urgentur, ignotique longa
Nocte, carent quia vate sacro

sciendu, ca seclulu nostru numera cu multu mai multi poeti, de catu cá virtutea adeverata se mai póta remané necantata. . . . i.

Brasiovu. Esc. Sea P. arhiepiscopu si metropolitu emise catra credintiosii sei urmatórea hartia archierésca:
Nr. AE, M. 3.

Andreiu Baronu de Siaguna

din mil'a lui Domnedieu arhiepiscopu si metropolitu alu Romaniloru greco-resariteni din Ardélu si Ungari'a, consiliaru intimu de statu, cavaleru alu ordinului cesaro-austriacu alu corónei de feru clas'a I, comandatoru alu ordinului cesaro-austriacu leopoldinu, membru pe viétia alu senatulu imperialu, presiedinte si membru fundatoru alu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana, si cultur'a poporulu romanu, membru fundatoru alu museulu de tíera, membru ordinariu alu societati pentru cunoscinti'a tierci Ardélului, si alu celei de agricultura in Bucovin'a, — Daru vóue toturoru Romaniloru greco-resariteni de tagm'a preotiesca si lumésca din Ardélu si Ungari'a, si pace dela Domnedieu tatalu nostru, carele este in ceriuri!!!

Bine este a se marturisi Domnului, si a cantá numelui teu préinalte, a véstí diminéti'a nul'a ta, si adeverulu teu in tóta nóptea. Psalmu 9, 2-3.

In man'a Domnului este stapanirea pamentulu, si in vremea cuviósa va radicá pre folositoriulu peste densulu. Sirachu capu 10. 4.

Veselésca-se inim'a celoru ce cauta spre Domnulu. Cautati pe Domnulu, si ve intariti; cautati fati'a lui pupurea; aduceti-va aminte de minunile lui, de minunile si judecatile gurei lui. Psalm. 104, 1-5.

Aceste invetiaturi sfinte si nemincinóse, care sunt luate din cartea vietiei — S. Scriptura — lasandu-le inainte, aducu acea veste buna la cunoscinti'a vóstra Romaniloru de relegea greco-resaritena din Ardélu si Ungari'a, ca

I. Maiestatea Sea, préinduratulu nostru imperatu Franciscu Iosifu I. prin préinalt'a Sea otarire din 24/12 Dec. 1864 au incuviintiatu metropoli'a cea de multu dorita de noi;

II. ca pre mine m'au denumitu de arhiepiscopu si metropolitu alu Romaniloru greco-resariteni din Ardélu si Ungari'a;

III. a inaltá eparchi'a nóstra din Ardélu la dignitate metropolitana;

IV. a renduí, ca metropoli'a nóstra are a constá din e-

parchiele cele pana acum a Ardélului si Aradului, cu luarea afara a comunei besericesci serbe din Aradu, si apoi din comunele romane, care se tienu acum de eparchiele Timisiórei si a Versietiuului;

V. ca comunele besericesci romane din protopopiatele Caransebesiului, Mehadiei, Lugosiului, Fagetului, Varadiei, Jebelului, Versietiuului, Palancei, Panciovei si Ciacovei au a se face o eparchia cu loculu resiedintiei episcopulu la Caransebesiu; ear

VI. Comunele besericesci din protopopiatele Hasiasiuului, Lipovei, Timisiórei, Cianadului, Chichindei si Becerecului au a se intrupá cu eparchi'a Aradului.

VII. ca in privinti'a comuneloru mestecate din diecesele Aradului, Timisiórei, si a Versietiuului are a se urmá dupa otaririle sinodulu din Carlovitiu, care lasa in voi'a unoru asemene comunitati a se declará, de care metropolia vréu se se tiena, si apoi oficiolatele subordonate voru tractá astfel de lucruri, si le voru asterne spre final'a decisiune la cancelari'a aulico-ungurésca, séu la ministeriulu de resbelu.

Vedeti, iubitoru! catu este de bine a se marturisi Domnului si a cantá numelui lui; a pazi poruncile lui; a se aduce aminte de minunile si judecatile lui; a crede, ca in man'a lui Domnedieu este pamentulu, si ca elu da poporulu seu in vremea cuviósa pre imperatulu celu folositoriu, carele póta buzele sale scientia, luminare, si dreptate crestinésca si carele nu gresiesce cu gur'a sea in judecata, Pild. 16, 10, pentru ca pazesce nevatematu invetiaturile cele domnedieesce ale lui Christ.

Astadi vedemu, ca Domnedieu asiá ne-au miluitu, precum miluiesce unu tata pre fiii sei; astadi vedemu, ca inaltiatulu nostru imperatu cá unu Domnetoriu folositoriu tramisu dela Domnedieu, se folosésca popóreloru sale, ni-au facutu si nóue dreptate crestinésca in urm'a scientiei si luminarei sale adeveratu crestine, pre carea toti acei crestini o voru recunósce de judecata drépta, cari pazescu nevatematu invetiaturile lui Christ.

Soie imperatulu nostru, ca noi cá crestini de relegea greco-resaritena iamu fostu lui totdeuna credintiosi, cu alipire catra tronulu seu, si ca astfel vomu remané, si astfel voru fi si urmasii nostri; de aceea bucuros neau facutu si pre noi partasi de bunatatile acelea, care au datu si celoralalte popóre de sub sceptrulu seu pria egal'a indreptare politica, besericesca, si nationala.

De multe necesuri ne-au mantuitu pre noi Domnedieu prin unsulu seu imperatulu nostru Franciscu Iosifu I. si ni-au datu prin inaltacelasi multe bunatati; de aceea inainte de tóte se multiamimu lui Domnedieu cu anima curata si infranta, ca ni au mantuitu din stricatiune viéti'a nóstra besericesca, si ca au implutu de bunatati post'a nóstra, ce amu avutu pentru infintiarea unei metropolii nationale de relegea nóstra.

Apoi se multiamimu si imperatulu nostru pentru indurarea sea cea mare, si se ne regamu lui Domnedieu in beserica, si a casa cu acei doi Psalmi 19 si 20 din Ciaslovu la inceputulu rogatiunii de diminéti'a, pentru sanatatea inaltaceliasii pana la cele mai adunci betranetie si pentru pacinica si norocósa domni'a lui, ca si supusii lui toti se petróca intru linisce si multiamire viéti'a lina si fara de galcéva!

Trebuie, iubitoru, se sciti, ca mai suntu a se face unele pregatiri, cá metropoli'a nóstra se se póta pune in lucrare; de aceea acum Ve vestescu cu deosebire celoru din eparchiele de acum a Timisiórei si a Versietiuului numai atat'a, ca Maiestatea Sea s'au induratu a resolví metropoli'a pentru noi Romanii de relegea greco-resaritena din Ardealu si Ungari'a, si pe mine a me denumí de arhiepiscopu si metropolitu, si ca Voi pana la alta renduicéla, ce va urmá curendu, si adeca pana se voru conscrie comunele besericesci curatu si mestecatulu romane din acele dóue eparchii, si protopopiatele se voru determiná, si pana se va alege si denumí de catra imperatulu inca unu episcopu cu locuinti'a la Caransebesiu, — se fiti ascultatori de episcopii, protopopii si preotii vostri de pana acum, si tóta cinstirea si simbriele se le dati loru, precum le-ati datu si pana acum, pentru ca insusi imperatulu Ve demanda Vóue acést'a.

Porunc'a acést'a imperatésca sfantu se o paziti, cá Eu sa potu lucrá odichnitu pentru cea mai curenda punere in lucrare a Ierarchiei nóstre, si se-mi usiarati mie ostenelele mele, care le facu spre binele Vostru.

Eara Domnedieu nadejdei se Ve imple pre Voi toti de tóta bucuri'a si pacea, cá se prisositi in nadejde cu puterea Duchulu santu. Aminu.

Sabiiu diu'a d'antain a nascerei Domnului in an. 1864.

Andreiu m. p.

Adausu pentru preotime: Spre viitoriu in rugatiuni veti dice: Présfintitulu arhiepiscopulu si metropolitu nostru Andreiu.

Dela Asociatiune. Sabiiu 24 Dec. 1864 (10 Ian. 1865). „T. R.“ Astadi s'a tînutu siedinti'a lunaria a comitetului sub presidiulu ordinariu alu Esc. Sele parintelui metropolitu Andreiu Br. de Siaguna, fiindu de facia dintre membrii actuali dd. P. Manu, Dr. P. Vasiciu, P. S. Popoviciu Barcianu, ar' dintre cei suplenti dd. P. Dunc'a, P. Z. Boiu, P. I. Ponescu si N. Christea, in fine dd. oficiali: Casieru Stezaru, ontroloru Bacu si archivaru Romanu. Notariu d. V. secretariu P. Russu.

Agendele, ce venira la ordine, le resumamu pe scurtu in rmatórele: 1) Starea casei arata 20,959 fl. 10 cr. v. a. 2) P. S. P. Barcianu predà in numele tatalui seu, a betranului reotu Danilu Popoviciu din Resinariu 200 f. in obligatiuni e statu, prin ceea-ce darritorulu devine membru fundatoru. Darulu se priimesce cu viua placere si aclamatiuni. — 3) Juristulu Cumanu Chicea de aici resignéza in scrisu la stipendiulu de 100 f. din partea Asociatiunei, dupace i s'au deschisu alte jutóre. Stipendiulu devenitu vacantu, respective restulu acui'a de 66 f. 66²/₃ cr., in urm'a rogarei lui de mai nainte, e confere juristului III. I. Siandru. — 4) In. guberniu reg. nsciintiéza presidiulu despre imbucuratórele progrese, ce le ace stipendistulu Ioane Dragomiru la facultatea filosofica din Vien'a; se ia spre sciintia. — 5) Teodoru Maieru din Heturiu se róga pentru unu imprumutu de 100 f., pentru care va se zelogésca cas'a si mosi'a sea. Se i se rescria, ca comitetulu nu este indreptatitu la imprumutari de bani pentru privati. — 6) Se denumescu 2 colectori: d. Ioane Colceriu in Deesiu, si resignandu d. colectoru de pana acum, negot. A. Bechnitiu, P. Prot. I. Hani'a pentru Sabiiu. — 7) Se repórta despre sumele incurse dela siedinti'a din urma pana la cea presinte.

Desiu in diu'a santului Stefanu. — Dupa cum audimu din fuintana secura se facura din partea presidiului judecatorescu propunerile la locurile mai inalte pentru reimplerea locurilor vacante de asesori, si intre siese propusi se afla numai unu romanu, vice-notariulu judecatorescu Andreiu Fracu propusu si acesta in locul alu doile intre trei, si fiinduca in numerulu propusiloru se afla ambii vice-fiscali si ambii vice-notari judecatoresci, asia la casu, candu s'ar templá se se denumescua asesorii din numerulu acestora, se propuse pentru implerea posturilor de vice-fiscalu si v.-notariu erasi siese individi, intre cari se afla erasi numai unu romanu, vice-notariulu politecu Basiliu T. Alutanu in locul alu doilea intre trei.

Spre orientarea onoratului publicu insemnamu, cà la judecatori'a comitatului acestuia de facto sunt cincii asesori unguri, cu presedintele asemenea unguru, pe candu romani sunt numai trei; C. Hosu care acum e tamesu cá jude singurariu la Lapusiu; Ioane Sipotariu care e bolnavu si a carui locu-lu suplenesce ases. Mezei Makab dela jud. comit. Doboc'a si Ioanu Cice, prin urmare cu totii trei.

Purcediendu acum dela maioritata absoluta romana a comitatului, si avendu in mana articulu despre inarticularea natiunei romane, cá natiune ecualu indereptatita, ar' urmá de sene, cá maioritata asesiloru se fia romana séu in casulu celu mai reu macaru ecuala, dupa dreptulu art. I de lege.

Si noi avem mare sperare, cà inaltulu presidiu guberniale cusiderandu tote acestea va reimplé posturile vacante numai cu asesori romani, ce si asteptamu cu incredere. —

BANATU. L u g o s i u 31 Dec. Am totu asteptatu, cá se iéasa la lumina istori'a Banatului, a carei esire se preinsciantiasse prin diurnale. D. canonicu Gabriele Popu, indiestratu cu cunoscientie vaste din largulu campu alu istoriei, si-a tînutu, ce e dreptu, cuventulu datu in publicu si sta cu manuscrutul préparatu in pulpitu, inse fora sperantia de alu poté da la lumina, fiindca ómenii si pe aci judeca totu din punctulu de vedere unilateralu si neemancipatu inca de suptu rugin'a cea rodioria la fericirea romanului. E timpulu, cá romanii se 'si intrunésca poterile cu totii spre a incuragiá cu spriginulu cerutu intreprinderile literari de atat'a importantia, cata cuprinde in sine d. e. si lumin'a ce o vérsa istori'a unui astfelu tînutu, a carui siesuri, renumite in tóta Europ'a de productivitatea loru, nu sunt mai pucinu fructifere si in importantia faptelor istorice ale romanilor. Se fi facutu asemené provocare vre-una leghiona straina, ar' fi saritu cu buna séma mai multi spre a-i spirgini edarea unui asemené opu, care in cele din urma numai in favórea luminarii romanului n'ar' fi fostu scrisu. Inse se vorbimu cu tóta francheiti'a: Amu cetitu, am vediutu si vedemu pana astadi, cu cata sinceritate si buna vointia fratiesca au propagatu si mai propaga barbatii nostri lumin'a intre tóta suflarea romanésca, fara se se retraga dela maréti'a acést'a fapta din caus'a con-

fesiunei; ma chiar' si candu se vedu isolati pe cate unu momentu de unii cu false inchipuiri, nasoute din unilateralismulu maiestritu de straini, totu nu incetésa a lucra in favórea luminarii spiriteloru, cá ómeni copti, cari isi iubescu sangele si prosper'a lui inaltiare. Eu asia credu, ca sórtea si resbuna amaru de toti, cei ce se lasa a se adormi de vocele cele sirenice si ale dusimaniloru luminii istorice, fara de care neci unu poporu nu s'a eluptatu la una stare inaltiatu cu deplina conscientia de sene. — Speramu inse acum, ca ómenii se voru scuturá din stangacea acést'a dosnicia, si vomu incepe a ne porta unii sarcinele altor'a. Una bucuria mare neau cuprinsu animele si pe aici pentru redicarea metropoliei romane. Caus'a gimnasiului proiectatu inae totu dórme somnulu mortii; ér' scólele populare! se lupta cu lip'sa de carti trebuintiése, a caroru tiparire, dorere, ca inca nu afla spriginu de ajuncu. — Tempulu pe aici ambla favoritoriu, cerealele sunt eftine, inse manufacturele sa tînu in pretiu peste mesura suitu. Ar' trebui se se ié mesuri drepte, cá candu materialulu e eftinu, manufacturele se nu remana totu cu pretiu suitu spre derapanarea industriei de produse crude. — Speramu inse, ca unindune poterile cu totii in causele comune, ne voru prosperá mai bine tote intreprinderile. — Cum stamu pe aici cu respectarea limbei, nu vomu tacé de alta data.?! —

Cestiune neresolvita.

Cestiunea Ungariei ne interesésa mai deaprópe de catu orce alta cestiune interna séu ecsterna din cate au remasu neresolvite si pe an. 1865. In senatulu imperialu cu desbaterea adresei la cuventulu de tronu s'a manifestatu ce e dreptu in caus'a Ungariei, dorinti'a pentru impacarea acestei cestiuni prin convocarea dietei Ungariei si restituirea autonomiei ei pe catu numai concede ideea unitatii imperiului. De atunci si pana adi se lupta intre sene pentru contielegere tóte partitele maghiare: cea vechia conservativa, adresistii séu partit'a lui Deák si resolutionistii, tóte trele prin diurnale, proprii sustienute de fiasce-care partita, dar' cu tóte se lupta la olalta, si se unescu in principiu. Partit'a conservativa intre ale carei succese se afla si diplom'a din 20 Oct. si cu ea reinviarea dreptului istoricu, reprezentata prin diurnalulu „Die Debatte“ si „Bécsi Hiradó“ se supone la necesitatea imperiului in privinti'a pertractarii négótiiloru generale si comune d. e. finanti'a, militi'a. Adresistii cu Deák in frunte si diurn. „Pesti Napló“ nu vréu alta impacare, de catu pe cea ce o pretinde dreptulu neprescriptibilu alu autonomiei, si tîné, tare, ca singura diet'a e competenta a se demite la invoi cu regimulu, pre candu resolutionistii lui „Hon“ nu voru afara de uniune personala nici o comuniune alt'a, decatu cá Ungari'a se se restaurese in intregulu seu cu deplinulu seu dreptu istoricu si cu egemoni'a pretinsa de frate maiorenu intre fratii cei de mii de ani, priviti totu de minoreni. Tóte trele partitele se unescu pe deplinu in conditiunea, si ne qu a n o n: cá intregitatea coronei Ungariei se se pastrese si elupte cu ori ce pretiu, astfelu, in catu diurnalele loru si pana astadi se infrunta cu tóte mesurile, ce esu in publicu cá amenintóre catusi de pucinu intregitatii corónei Ungariei, cá cum ar' domina si de presentu unu spiritu neveditu alu indreptatirei ei egemonice. Ungari'a dara astépta diet'a cu nerabdare si privesce tóte rezultatele incordarii centralistiloru din Vien'a, eluptate in vreun'a din provintiele corónei Ungariei de „n o n e n s“ = 0, lucrarile dietei Transilvaniei si ale Croatiei de tabula ras'a, si numai ce va decide diet'a dela Bud'a-Pest'a are valóre de dreptu istoricu, prin urmare Ungari'a tîne tare de 1848 si dupa cum se esprima „Debatte“ diurnalulu aristocratiei celei potinte: „Ungari'a póte suferi, inse ea nu despara.“ „Ea móre, dar' de predatu invinsa nu se preda,“ nici nu si pleca capulu decatu numai dreptului, care ilu va recunósce de atare diet'a ei cea legala.“ -- Facia cu a césta pusatiune resoluta, ce pasi va lua regimulu, precisu nu se póte sci. „Debatte“ inse ne suplinesce aici dicundu in Nr. 12: „Si izolarea! De trei ani parol'a vechiloru birocrati e: „Ungari'a trebue izolata“; ce vedemu noi inse astadi, intréba mai incolo „Debatte.“? Tóte popórele regatului acestui'a 'si i m b i 'a man'a pentru pace. Regatulu o a primitu (candu? unde? cum?) fratiesce, pe catu s'a pututu pronuncia, si isolati stau numai aceia ce vréu a isol'a. ad a instraina pe tóte natiunile corónei Ungariei de catra maghiari, prin concessiuni séu si numai apromisiuni, pana candu s'ar indupleca maghiarii a primi constitutiunea din Fauru. — Regimulu dupa cum simtimu, e determinatu a procede la resolvirea cauzei acesteia oam, cum s'a procesu si in Ardealu, si acésta se atraga de timpuriu tóta atentiunea fratiloru nostri din Ungari'a.

Se se preingriagiasca de tempuriu pentru una bunicica reprezentatiune prin alegere de barbati probati cá buni nationalisti, cari cu cei de asemenea sörte, spriginiti de partit'a, care si o va cascigá guvernulu, se si póta cascigá valórea ce li se cuvine cá natiune egalú indreptatita ad. dreptulu ce se cuvine unui fiacare, cá membru constitutivu alu Ungariei, si déca oerbicea egemonica nu va vre de sene, se póta reesi cu modificarile de lipsa in legile din 1848. —

In fine nu potemu trece cu vederea una dechiarare a renumitului patriotu din Ungari'a Iosifu de Uermený, in care deminte scirea respandita, cá cancelariulu Ungariei s'ar' fi provocatu la opiniunea lui si alui br. Eötvös in caus'a octroirei organisatiunii justitiei in Ungari'a. Elu desapróba acolo si umbr'a in voiriila vre-una octroire, ér' finea dechiaratiunii e si mai caracteristica, unde dice, ca in cutare articulu unu singuru cuventu a fostu adevveratu, cuventulu „echo“ (resunetu), care i se atribui Dniei sale cam ironice; dar' asia e, dice Uermený „asia e fara indoiala“ eu sum unu „echo“, dar' nu alu c. Apponyi séu alu br. Sennyei, pentru ca acestia nobili amici ai mei sunt totu de o farina cu toti aceia, cari cu seriositate de barbatu si cu franchetia respectabila si neinfricosiata si redica vocea s'a pentru constitutiunea scumpei nóstre patrie, pentru drepturile ei de statu basate pe tractatu si garantate cu juramentu, — vocea, care si o redica in contr'a la ver-ce sila, prin urmare in contr'a la totu feliulu de octroire. — Asia eu, noi si altii nenumerati ne tienemu de mare onóre a fi in punctulu acest'a „echo“ celu curatu si adevveratu alu opiniunii publice in Ungari'a. Unde e barbatulu, care vietuesce in tierile corónei ungarice, fia elu unguru, fia transilvanu séu croatu, care denéga acést'a.?”

Acésta dechiarare de barbatu independentu intr'unu diurnalu, carui inca i se cuvine celu pucinu epitetulu de privilegiatu de a portá asemenea lupta fora periclitare, trebue se aiba una putere miscatóre si constelatiuni incuragiatórie. Asia, éca ca toema damu si de unu art. in „A. Allg. Ztg.“ despre cestiunea ungará scrisu din Vien'a, care dechiará, ca póte asecurá, ca teori'a dreptului perdutu (prin revolutiune) nu s'a recunoscutu neci odata la locurile decidatórie.

Er' in catu privesce la program'a regimului facia cu Ungari'a dice: ca cas'a magnatiloru are lipsa de una reforma analoga institutiuniloru Angliei in spiritulu aristocraticu alu perismului britanicu, pentru ca in ambele tieri lordii civili se denumescu de coróna, apoi asecura, ca regimulu nu se opune la deplin'a autonomia a tierii in privinti'a administratiunii justitiei, **a invetiamentului**, neci in contr'a administrariii ramuriloru acestor'a prin diet'a din Pest'a, prin ministrii responsabili si prin unu ministru ungurescu in Vien'a lenga coróna, care ar' fi deodata si membru alu consiliulu ministerialu, inse din momentulu, candu va fi complinita despartirea negótiatoru in ministere, mai departe sustarea cancelariei de curte ar' fi unu monstru de dreptu de statu.“ Si acestea se publicara inca cu litere resfirate. Éca o cestiune, fratiloru, cea mai aprópe de pelea nóstra, care ne póte da pinteni, se ne redicamu fruntea, se nu putredimu pe perini de indiferentismu omoritoriu, neci se credemu vocei celei sirete de sirene, cari te incanta numai cá se te adórma, ci odata destéptate! se vedi, unde te affi, si in cutari si cutari impregiurari unde te mai poti vedé aruncatu, ignoratu? Acésta cestiune remane dar, cá se o resolve an. 1865, inse, viu e Domnulu! Fora noi de noi neci de cum! Viati'a sta din lupta, dar' numai lupt'a e viatia! — Vedi si cele din Nr. 101 an. tr. — Red.

Din afara astadata avemu numai una dar' fórté importanta.

In 15, in cas'a deputatiloru prusiani, Grabow alesu de presiedentu atinge in cuventare gónele presei liberale, disciplinarea oficialiloru liberali. Securea s'a pusu la pomulu constitutiunii spre a apasá opiniunea puplica, a sili cas'a deputatiloru la supunere si a sugruma ven'a cea de viétia a constitutiunii. Inse conscientia poporului prusianu nime nu o va umili. Ea sperésa, ca pe calea dreptului se va intielege cu regimulu.“

ROMANIA. Astadi ne tiemurimu a comenta Telegramulu din frunte cu urarile: Fi potinte cá Augustu, fi bunu cá Trajanu si economu intieptu cá Marcu Aureliu!!!

Proiectu de decretu organicu*),

pentru infiintiarea unei autoritati sinodale centrale, pentru afacerile religiei romane.

Capitolulu I. Art. I. Biserica ortodoxa romana este si remane independenta de ori ce autoritate besericéscá straina, intru totu ce privesce organisarea si disciplina. Art. II. Biserica Romana, a carea unitate este reprezentata prin unu sinodu generalu, continua de a fi administrata de metropolitii si episcopii eparhiosi, cu ajutorulu sinódeloru de eparhii. Art. III. Unitatea dogmatica a santei religii ortodoxe romane, cu beseric'a mare a resaritului, o mantiene sinodulu generalu alu besericei romane prin consultatiuni cu beserica ecumenica din Constantinopoli.

Capitolulu II. Compunerea sinodului. Art. IV. Sinodulu generalu alu besericei romane se compune: a) din metropolitii; b) din episcopii eparhiosi; c) din archierii romani; d) din oate trei deputatii alesi de fia care eparhia de catre clerulu de miru, si numai dintre preotii de miru, séu si persoanele laice cu cunoscintie teologice; e) din decanii facultatiloru de teologia din Iasii si Bucuresci. Membrii sinodului generalu sunt alesi pe terminu de trei sesiuni. Art. V. Adunările sinodului generalu alu besericei romane, se presida in numele Domnitorului, de catra metropolitulu primatu alu Romaniei. Ministrulu cultelorú asista la deliberarile sinodului generalu, si in parte la lucrarile lui, fara inse de a avé votu la incheierile aceluia. Art. VI. Loculu de intrunire alu sinodului generalu va fi in capital'a Romaniei. Art. VII. Convocarea sinodului generalu se face in siedintie ordinare si siedintie estraordinare, dupa legea de alegere aici anecsata. Art. VIII. Sinodulu generalu deschide sesiunea sa ordinaria la fia care doui ani in anteia di a lunei Iuliu. Sesiunea ordinara este de o luna. Art. IX. Publicatiunile de convocarea sinodului generalu in sesiune ordinara se voru face de catre ministrulu cultelorú, dupa aprobarea Domnitorului. Art. X. Deschiderea sesiunii sinodului generale se va face de catre ministeriulu cultelorú prin citirea actelorú de convocare. Art. XI. Fia-care capu de eparhia are dreptulu de a interveni pe longa ministeriulu de culte si a'i supune motivele de urgentia care ar reclama convocarea estraordinara a sinodului, dupa care ministeriulu va convoca sinodulu de va gasi de cuviintia. Art. XII. Sinodulu generale nu póte sub nici unu cuventu a se ocupa in sesiunile estraordinare de alte cestiuni de catu acele cuprinse si specificate in raportulu de convocare. Art. XIII. Sesiunile ordinare si estraordinare, ale sinodului generale, se inchidu de ministrulu secretaru de statu la departementulu justitiei, cultelorú si instructiunei publice, prin aprobarea Domnéscá, de 'ndata ce desbaterile acelu sinodu ar esi din cerculu atributiuniloru sale. Redeschiderea sinodului generale remane amanata pana la tempulu otaritu de consiliulu de ministri cu aprobarea Domnitorului. Art. XIV. Unu regulamentu specialu pentru sinodu se va pregati si da de gubernu. (Va urma.)

*) Incuviintiatu de Domnulu Romaniei. R.

Insciintiare de balu.

Sambata in 9/21 Ianuaru 1865

se da din partea gimnasticiloru romani in sala redutei de aici

UNU BALU STRALUCITU

la care se invita P. T. publicu, cu tóta onórea. — Bilete de intratu à 1 fl 50 cr. v. a. se afla in pravaliiile DD. M. si L. László; Manciu si Angelovicu; G. Anken & Comp.; Habert si Hedwig si sér'a la casa.

Presciintiare de balulu Reuniunei.

Balulu in folosulu fondului Reuniunei Romane din Brasiovu se va tiené in modu stralucitu si in carnevalulu acesta in 24 Ian., 5 Febr. 1865 in redutu cu pretiu de persóna 1 fl. 50 cr.

Deci se atrage de tempuriu atentiunea onoratului publicu atatu de aci catu si din alte cetati asupra acestei seri, in care pe lunga o petrecere placuta i se dá ocaziune ori carei anime filantropice, de a contribui la prosperarea unui institutu ce 'si are scopulu acelu inaltu, de a ajuta crescerea fetitiloru serace si prin acésta a conluora spre fericirea societatii omenesci. Brasiovu in 4/16 Ian. 1865.

Presidiulu R. f. r.

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Toti vechii si noii sprijinatori ai foiloru acestora sunt rogati a grabi cu tramitarea prenumeratiuniloru plenotitulu, ca vinu publicande in socotél'a publica. R.

Editiunea: Cu tipariulu lui

JOANNE GÖTT.